

Gazeta si F6iea esse regulatu o data pe septimana, adeca: Martia. —

Pretiuu loru este pe 1 anu 10 f., pe diumetate anu 5 f. austr. inla intrulu Monarchiei.

GAZETA

Pentru tieri straine 7 f. 35 cr. pe 1 sem., si 14 f. 70 cr. pe 1 an. Se prenumera la t6te postele c. r., cum si la toti cunoscutii nostri DD. corespondinti. Pentru serie „petit“ se ceru 8 cr. val. austr.

TRANSILVANIAI.

Monarchi'a Austriaca.

Partea ofici6sa.

Nro. 21509. / 2106 ex 1860.

Publicare.

Дпалтлѣ министрѣ ч. р. де интерне, приу емислѣ дин 25. але кѣрпитей Nr. 32,928/2363 дпцелерѣндасе кѣ дпалтлѣ министрѣ ч. р. де ресвоѣ, аслѣ кѣ кале а прелѣнѣ, супе кѣспрарен тпнерпдорѣ, че се велѣ дп класеле вѣрстѣ, кѣрп с'аѣ кѣлматѣ термпнлѣ, че о'а деспнтѣ приу ординѣчсена дин 23. Исние а. к. Nr. 158, паѣ. 274 дп мѣн. XXXIX. алѣ вѣлет. импер. пѣлѣ ла зѣса дпainte де дпчелерѣа лѣкрѣрѣ компѣзпнеѣ меотекате де скѣтпре, пентрѣ депзперѣа таксеѣ, пѣлѣ ла зѣса, че прѣмерѣе сордптеѣ.

Перс6неле, че нѣ стаѣ дп класеле де вѣрстѣ, кѣрп сѣнт кѣлмате ла рекрѣтарѣ, дп чеаа че прѣвеште ла депзперѣа таксеѣ скѣтпоре де сервпдлѣ мплтаре, нѣ сѣнтѣ лerate де ппчп знѣ термпнѣ.

Карѣ приу ачѣста се адѣче ла пѣлпкѣ кѣпоштпнѣ.

Спсѣлѣ, дп 29. Октобре 1860.

Дела ч. р. гѣбернѣшлнтѣ пентрѣ Ардеалѣ.

Partea neofici6sa.

Autonomi'a Transilvaniei.

Mai multe jurnale din Buda-Pesta, eara din Vien'a „Wanderer“ asigara, pe publiculu cititoru, cumca Ungarii mai virtosu pentru aceea, se arata ne'ndestulati cu cele mai pr6spete acte constitutonale esite dela Monarchulu, ca-ce Transilvani'a nu s'a incorporatu Ungariei si ca autonomi'a celeia nu s'a deslinitatu cu totul; mai departe ca de ce se nu se dea in manile Unguritoru inca si ministeriile de finantie si de resboiu.

Intre acestea impregiurari noi romanii, carii niciodata nu neamu invoitu si nu ne vomu invoi la deslinitarea autonomiei Marelui Principatu alu Transilvaniei, suntemu datori inaintea cerului si a omenitoru, c'a se ne aratamu in cugetu curatu ale n6stre temeuri care nu ne i6rta c'a se se sacrifice acea autonomia in fav6rea Ungariei.

Mai nainte de a pasi la enumerarea respectiveloru temeuri, se cuvine a da lucrulu definitiunea lui dr6pta.

Αβρονομος, de sine legiutoru se numia la elini in timpurile stravechi acele cetati si comune ale loru din Asi'a mica si de pe airea, care de si recunoscea superioritatea s6u pe frantiosesce suveranitatea 6rekaru rege s6u imperatu din afara, ca trebuea se'i dea celuia o suma 6recare de bani si de 6ste spre ajutoriu si se fia prietina prietineloru, contrarie contrariloru lui, inlauntrulu loru insa acele cetati s6u tieri se gubernau numai dupa legi, pe care 'si le inlocmia ei insii, prin auctoritati adica deregatori pusi totu de poporu, eara nu luati dela vreunu suveranu din afara. Eata ac6st'a este autonomi'a: legi proprii, deregatorii proprii, datorinti'a de vasalu catra celu mai tare, carui ei juri ca vei remanea totudeaun'a credinciosu, eara elu iti jura tie, ca totudeaun'a te va ap6r6 in contra altor'a mai tari de catu tine.

Noi scimu bine cumca av6i se demustri intr'unu jurnalulu drepturile auton6me ale Transilvaniei c'a Principatu pe temeulu dateloru istorice ins6mna a voi a se car6 apa in mare pentru toti acei ddni cititori, carii s'au ocupatu mai inadinsu atatu cu cerc6tarea documenteloru istorice ale acestei patrii, catu si cu studiulu dreptulu publicu

si privatu alu ei. Cu t6te acestea trebuindu se presupunemu ca nu toti au facutu asemenea studii, iprecum si ca generatiunii june de ani 12 inc6ce i se taiase calea cu totul dela susu atinsele studii, ne determinaramu a sc6te si in col6nele acestea cateva momente istorice si juridice, eara mai virtosu a' consemn6 unele fantani istorice, din care orice doritoru de a se inform6 pedeplinu asupra cestiunii aruncate din nou pe campulu publicitatii. Voindu a ne face si ac6sta datorintia catra publiculu nostru ne vomu feri de a ne cufund6 prea de parte in istoria; voimu se dicemu, c'a vomu trece preste cinci seculi intregi, in carii Transilvani'a stetese in legaminte ce e dreptu striusa cu Ungari'a, fara totusi c'a ceea se'si fia sacrificatu autonomi'a sa in fav6rea celeia. Nu vomu mai spune deci lectoriloru ca, dupa cateva batalii crunte ce avuse S. Stefanu primulu rege alu Ungariei cu Dominitorii Ardealulu, regii totusi s'au vediatu totudeaun'a constrinsi a recunosce patriei n6stre nu numai scaunulu de domnia cu unu principu, carele mai tardiu se numii Vaivoda, ci si o camera s6u dieta legislativa, s6u precum se numia odini6ra congregatio regnicolarum; qu vomu atinge asta data, cumca Principatulu Transilvaniei niciodata nu a fostu representatu in diet'a Ungariei prin alte deputatiuni, decatu numai prin Vaivoda, carele mergea si elu acolo, pentru c'a se ia parte la consultatiunile de unu interesu generalu, comunu ambeloru tieri: nu vomu produce aici — celu put6nu asta data — nimicu din actele dieteloru dela anii 1459, 1461, 1463, 1506, 1524 et 1526, adica din timpurile dinaintea caderii Ungariei la Mohacs si a desfacerii totale a Transilvaniei de catra Ungari'a *); ne pastramu pentru altadata a demustri, cumca Transilvani'a in trega, asia precum o avemu in dilele n6stre, f6rte tardiu, adica numai in secululu alu 15-lea si atunci inca in urmarea necontentiteloru varsari de sange a devenitu sub suzeranitatea regiloru Ungariei, eara pene atunci aceiasi aveau a face numai cu „partes transilvaniae s6u ultrasilvaniae, pentruca colelate partes erau cu totul in alte mani; — cugetulu ne este a ne margini numai la trei seculi din urma, adica dela 1530 in c6ce, decandu Transilvani'a remase cu totul separata si nedependinta de Ungari'a, carea se impartise intre turci si austriaci, eara turcii prefacusera partile loru in paschalice.

Nimicu nu caracteris6za mai aprigu si mai bine autonomi'a unei tieri decatu d6ca aceea si se bucura de potestatea legislativa, care earsi se represinta mai respicatu prin camere legislative. Eata insa, ca Transilvani'a in seculii din urma nicidecum nu s'a gubernatu altmitrea, decatu numai dupa legi decretate in diet'a sa si sanctionate de principele se u.

Scrutatorii fontaneloru istorice au scosu pene acum urmatorulu numeru de diete legislative transilvane:

Dela anulu 1529 pene la 1599, adica pe ani sieptedieci sub mai multi principi incependu dela Ioanu Z6polya s'au tienuu diete	71
Sub principele Cardinalu Andreiu B6tori intre anii 1599 si 1601 pe ani	4
Sub Sigismundu B6tori 1601	2
Sub Michailu, Domnulu Tieri romanesci — 1601	1
Sub generalulu imperatulu Rudolfu Georgie Basta in dilele cele mai dureroase 1602—1604	4
Sub Stefanu Bocskai 1605—1606	3
Sub Sigismundu R6koczi 1607	1
In dilele lui Gavriilu B6tori tiranulu 1608—1613	7
Sub regimulu lui Gavriilu Betlen dela 1613—1629 diete	19

*) Vedi: Ios. C. Eder Observationes criticae et pragmaticae ad historiam Transilvaniae, Cibinii 1803, pag. 216.

Catu a domniú veduva lui Betlen Catarin'a de Brandenburg 1630 —	2
In scurt'a domnia a lui Stef. Betlen totu in 1630	1
Sub Georgie Rákoczi I. între 1630 et 1648	20
Sub Georgie Rákoczi II. între 1649—1657	9
Sub Franciscu Rhedei candu cu departarea lui Rákoczi prin reabolu civilu 1657—1658	2
Sub Acatiu Baresai (Borcia) impusu de turci la domnia 1658 pene 1660	3
Sub Ioanu Kemény 1660—1661	2
Sub Michailu Apafi I. dela 1661 Noembre 20. ~~pene la 1690~~ Maiu 5. candu Apafi a muritu in Fagarasiu *)	33
Sub Emericu Tököli in Septembre 1690 la Christianau lenga Sibiu	1
In scurt'a puasi-domnia a lui Mich. Apafi II. 1690.—1691 cate doue ori pe anu candu cu pregatirile de supunere la Cas'a Habsburgica	4
Sub imperatulu Leopoldu I. cá Principe alu Transilvaniei dela 1691—1705 diete	15
Sub imperatulu Iosifu I. 1705—1711	6
Sub Carolu VI. între anii 1712—1740	27
Sub Maria Teresi'a dela 1741 pene la 1761	16
Sub restulu domniei acestei imperatese pene la 1780 nu s'a mai tienutu diete.	
Sub Iosifu II. din 1781—1790 numai	1
Sub Leopoldu II. 1791—1792	2
Sub Franciscu I. in anii 1794/5, 1809, 1811, 1834,	4
Sub Ferdinandu I. la 1837, 1841/3, 1847	3
Sub revolutiune, la inceputu cu invoirea Suveranului	1

Cu totulu in restimpulu lungu de anii 331, adica pene
astadi s'au tienutu in Transilvani'a diete séu adunari de tíera
in numeru : 254, dicemu : doue sute cincidieci si patru diete
legislative.

O parte mare a decretelor si legilor emanate din acele diete
au peritu atatu prin nedreptatea timpurilor, catu si in urmarea feró-
nelor discordii intrenationale si relegiose in urmarea carora unii se
nevoiau in totu modulu a nulificá prin focu si apa totu ce ar fi fostu
in favórea celorulalti, eara mai virtosu in a romanilor; totusi au
reimasu, a mai reimasu unu numeru fórte respectaveru de legi si
acte dietale, care striga in audiulu Europei luminate ca Transilvani'a
este si a fostu totudeaun'a tíera a u t o n ó m a .

Totu acésta autonomia a Transilvaniei se vede pronunziata si
sanctionata in modulu celu mai serbatorescu.

Prin tóte negotiatuniile diplomatice cate au precesu diplom'a Le-
opoldina între anii 1684 pe candu Apafi I. se mai aflá inca in viétia
si între 1691.

Prin insasi diplom'a Leopoldina, carea coprinde órescum dreptulu
publicu alu Transilvaniei.

Prin actele diplomatice care au urmatu dupa diploma Leopoldina,
între care la locul mai de frunte se renumera r e s o l u t i u n e a c .
r. asia numita Alvincziana dela numele lui Alvinczi agentulu diplo-
maticu de atunci alu Transilvaniei la curtea Vienei. *)

Prin sanctiunea pragmatica a imperatulu Carolu VI. pe care sta-
turile Transilvaniei o prímisera cu tóta solenitatea in diéta tienuta la
Sibiu in a. 1722 (Fauru 19 — Aprile 10).

Prin articulu dietali 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8 si 10 din a. 1791, dintre
carii artic. 2 contine curatu, cumca Transilvani'a nu trebuie se se in-
corporeze Ungariei, alu 6-lea garantéza autonomi'a constitutiunii tran-
silvane si uniunea personala, adica cá, celu care va fi rege alu
Ungariei se fia si M. Principe alu Transilvaniei, eara art. 10 se de-
cretéza tienerea de diéta in fiecare anu intru íntielesulu punctulu 10
din diplom'a Leopoldina si alu 9-lea din a. 1744.

Ci fia de ajunsu aceste oitate pentru toti aceia, carii se voru
interesá de a studié acésta cestiune mare din fundamentu, pentru ea
acelora le va si pasá ca se caute dupa isvóra mai departe. Noi din
partene mai adaogemu numai atat'a, cumca toti aceia carii s'au incer-
catu si se mai încérca a nulificá autonomi'a patriei nóstre, parasescu
cu totulu acelu terenu alu legalitatii, de care loru le place a se folosi
in contra altora candu le vine asia mai bine, séu ca ei nu sciu ce

*) Observamu ca sub Apafi s'au tienutu uneori cate 2 si chiaru
cate 3 diete preste anu. Acésta s'a íntemplatu ce e dreptu si sub
alte domnií ale tíerei, ci asemenea diete le socotimu numai continua-
tiune la cele dinainte. —

*) Vedi cele 42 acte diplomatice din acele timpuri culesu de
repos. profesoru Car. Szász in: Sylloge Tractatum aliorumque acto-
rum publicorum historiam et argumenta b. Diplomatis Leopoldini, re-
solutionis item Alvinczianae illustrantium. Claudiopoli, 1833.

scriu si ce vorbescu, séu ca cauta si gonescu scopuri ascunse parti-
culare a le loru, periculóse insa pentru altii.

Intr'aceea noue ne vine se credemu asia, cumca chiaru fii si ne-
potii acelor aristocrati transilvani romani si unguri, ai caroru parinti,
mosi si stramosi (dela 1690 încóce) s'au aparatu in totu modulu de
contopirea in Ungari'a — afara numai de uniunea personala — si au
scosu la cale susu citatele acte, dupa o mai de aprópe cumpanire a
lucrulii se voru feri insii ei de o calcare atatu de strigátore, a ata-
toru legi fundamentate, pe care déca learu delaturá cu totulu, siaru
taié ei inaii in alta privintia arborele de sub picioare . . . . ; preste
acésta asia numitii magnati ai Transilvaniei trebuie se scia prea bine,
cam ce rola pilica ar' fi ei constrinsi a jucá fatia cu magnatii Un-
gariiei, alu caroru despretiu catra ardeleni nu se póte caracterisá mai
viu de catu prin cunoscut'a loru espresiune cronica de „oláh mágná-
sok.“ —

B. —

TRANSILVANIA.

Din mánúii apóseni. Alba Izlia 28. Okt. Manifestéaz
impértescá, diploma shi scrióbreá de ténz severanp pentru
Ardeal ne ađ daté mlatz materie de kzetaté. An ele am a-
olaté, k aztonomia Ardealazli s'a reknpokkzté de Anperatéz
shí achésta este o drepitate pentru Ardeal shi k deosebiré pentru
Romání, kze knd s'ar éi reknpokkzté Unisnea k Ungaria, poi
am éi perdté majoritátea, kare o aveté An Ardeal fadz k
chelalate popórz, shi atznci Ungárii ar éi fosté Antré tóte
An majoritátea. — Achésta ne a ímbykkraté. An scrióbreá de ténz
ktré K. Rexbergé ni s'a daté o basz dznp kare, nymai se éimé
karpici shi sz ne shimé Antré shi estórcé drepitéz che ni se k-
vine k tótz stérzínca, pztemé sz éimé An bznp speranzé de
sz vítoriz éericité; pentru kze, de shi dznp díplomé se reknpóste
drepitéz istoriké sznt kondíziáni de egalitate shi altele ale ev-
lái presenpté, totzshí An scrióbreá de ténz, ne lzng stérperea
pzszynii privileciáte a nobílimei shi a obzýmiei, k egalitátea
tztroré klaseloré de lokzitorí ai dzrei, sé chér ne lzng k-
karakteré sznglaré alé konstíziáni de mai painte — znle
skímzéri neanerate shi aazndé tziétóre. Achesté basz ne decda-
zné de fráka che o pzrtamé, k frázi Ungárii shi Samii voré a ne
An dzrka An otazlele konstíziáni loré sznté pretesté k
szntemé k egalé An drepitéz — ne ktré. — Programéz
lái F. M. L. An sz ne decamzeshite An obíektéz achésta tokma
dznp kzm ne temeamé —; daré konkordia komznp chere a éi An-
temciaté ne skímzéri aazndé tziétóre An egoiziméz chel vékí
shí de achéa izríshíi pozshíi shí kapazitézile mai Anlate sz shí
askvz díndí pentru konkérinze shí diéta chea díntéz, kze poi
sperzmé, k Maíestatéa Ca Ínzlatéz Anperaté n va komchede
ka An konkérinzele chele prime vitalí An kare se va proíekta
Anvoírea meazrei egalízrii drepitézíoré shí vasea reknpstízrii
vítoré se éimé pzndé shí rzé represzntázi de neshite repenazi
k delztrareá bzbzánloré nazíonei de kapazitáte shí praké a
ktroré szngzr alezere ne ar pzté skzpa de frágríle ínstínk-
tézli chelí neadzpmíté An poi, kare vede An or che modalítate
a prochederei o íkóné a respéktríi cale shí o ogíndé a vítoriz-
lái szé. —

— D. Ioane Rađé, kare éé depzmíté de advokaté An
Alba Izlia ékzé shí fache kznokkzté oporaté í pzbliké, k An 20.
Októbre Anáz krgztorí shí a shí deskíé kznchéría advokáci-
alé An Alba Izlia. —

Notícz. „Magyar Saito“ din Pestá pzbliké zrmzóra
korespondínz din Kázé k daté 17. Okt. a. k.

„Aotzópote se atakaré szdenzi k zendarmería ch. p., kare
poztmndé zoi k éi, trebí sz se kíeme shí azhtorí mílitarí.
Zní ziké k zné szdenzé, alzi k 5 ar éi arestázi, ba sznz shí de
rzpíri. Koleziáz zntarí otete nzné dímpéca okzpaté; kaza a-
takzrei n se shíe.“

Din éntéz se krekíék achéstea aza: Kézvzaríz
I. X. din Kázé éé adéé neodízníté nóntea prin vagavzní po-
tzrni k vaterí la feréstré. An nóntea de 17. Okt. a. k. earshí
í se étz la feréstré, shí éshí k 3 kafe shí prínce díntre 3
povtazvzlanzi ne B. M., szdenzé zntarí; An nse An kasé shí
trzmíse dznp o patrólé chézpé sz'az aresteze; Antrachea
katerazíi lái B. M. ékzé la koleziáz zntarí shí adkz mai mzi
szdenzi sz'az skane. Kíemzndéce patróla mílitzaré ézpzr sz-
denzi An kolezi shí Antrachea se aresté B. M. veatz. Depz-
tmndéce patróla earshí veníz eschedenzi la szstér shí í opar-
seré revarele k flóri. sz. La avízereá organeloré políciene
veni o patrólé mílitzaré, kze achésta n'áz daté preste resístínz;
rzpíri n s'áz An tmplaté; patróla mílitzaré níci a fosté An
apropíerea koleziáz níci la okzpaté; prin zrtare artíkáz de
szé eazé parte k toté neadeveraté, parte nymai ka o skímo-
nosíre a stzrei lzkrézli.

Gileu, in 29. Octobre 1860.

Actulu maretiu alu Maiestatei Sale din 20. Octobre jurnalele l'au latitu ca fulgerulu si se silescu a da cetitoriloru sei materie de a scarmaná si a'si frecá ideile asupra principiiloru enunciate intr'insulu; nimenea in aceastea timpuri nu e nepasatoriu, toti se silescu a'si consolidá ideile asupra modulu cum se se folosésca la timpul su de dreptulu pronunziata; — in Clusiu precum intielesei se tienu pe di si cate doue conferintie intre magnati, ba ar stá si cá fapt'a, ca la conferinti'a, care va fipsá organizarea reprezentatiunii se voru conchiamá 5 magiari, 5 secui, 5 romani si 5 sasi, si inca dice, ca din cauza, cá nici un'a din celea patru natiuni se nu aiba motivu de a se plange pentru nedreptate. . . (Ar fi óre inaintea DDSale o dreptate, candu 1,226,998 de romani ar fi reprezentati numai de 5 insi; si apoi 354,886 de magiari si 180,902 secui, nici pe jumetate cati 'su romanii, se aiba 10 reprezentanti. — Alta a fostu inainte de 1848; proportiunea intre 192,438 sasi séu germani si intre celelalte 2 despartituri ale uneia si aceleiasi natiuni n'au fostu nedrépta, facia cu uniunea loro, ori din ce punctu-de-vedere o vei judecá; inse cá la conferinti'a comuna, care are a fi exemplu si fontana pentru concordia, care are a tractá cestiunile cele mai momentóse, ce privescu la fipsarea si organizarea reprezentatiunii tierei in dieta, si care are a multumí pretinsuniile nu numai ale natiuniloru celoru fósté suprematice, ci si ale natiunei romane din Ardealu pe lunga cele ale confesiuniloru, cá la acésta conferinti'a, dicu, se se alunece fratii magnati asia usioru a crede, ca cu o astfelu de proportiune s'ar face dreptate romanulu, Inca nu am vré a presupune despre ei, cu atatu mai pucinu credemu, ca ar concede o astfelu de nedreptate imperatulu, care scopulu Maiest. Sale de a multumí tóte natiunile si confesiunile are neaperata necesitate si de midilóce de natura multiumitóre, apoi tocma compunerea acestei conferintie e primulu mediulocu dea multumí porórele; or dea machni pe cei nedreptatiti. — O base trebuie se se iea si la impiegarea conferintiei acestcia, si nóue ni s'ar vedé cea mai drépta dintre tóte a fi or numerulu poporatiunei, or purtarea sarcineloru publice. In tóta intemplantia inse si alegerea barbatiloru la acésta conferintia ar vetemá fórté multu natiunea romana, candu s'ar face de nobis sine nobis, si s'ar incurcá cu nesce renegati pe aci 'ncolo, or cu nesce persóne, care nu au iacrederea natiunei, ci numai a strainiloru pe carii i au tamaietu in viétia. Acésta e ohservezu si cá aristocratu, ear' nu numai ca romanu, care nici unii nici altii diu aristocrati nu potu fi securi, ca nu voru avé crise mari, déca voru lacomi la ceea ce se cuvine altuia. —)

Gazeta nóstra anca neau adusu materie de cugetatu, si credu ca barbatii nostri, cari ni iau datu si pusu provedinti'a in fruntea natiunei nu voru lipsi nici de aici inainte a conduce natiunea cu lumin'a geniului loro, dar óre la noi romani pe care fatalitatile trecutulu neau apasatu mai tare, si cari ar trebui se petrecemu cu mai mare luarea-aminte cursulu eveniminteloru, luava opiniunea publica la toti si totu-odata una si aceeasi directiune? si óre invetiaturile conducatoriloru nostri patrundevoru la rarunchii fiecarei corporatiuni, fiecarui insu indreptatitu de a alege? si óre nu voru patrunde aceastea prea tardiu séu tocma in momentul candu va trebui a se folosí de d'insele, séu dóra apostolii din 1848 voru mai cutreerá earasi tóte unghiurile tierii si le voru plantá in anima fiecareia? ori ne vomu salutá earasi in campulu libertatii? óre nu le va audí romanulu si aceastea invetiaturid din gur'a nemesielului, care trage cisme candu merge la marcaluri? si apoi cum va stá romanulu atunci facie cu intrigele ce se tiesu la astfelu de adunari?

Eu credu, ca noi in momentul decidatoriu nu vomu fi informati, indestulu despre dreptulu, care ne compete, si inca din cauza ca pretii nostri caroru le impune timpul nu numai predicarea moralulu, ci si conducerea poporulu politicesce, nu se prenumera si nu citescu juruale, si asia pe lenga cea mai buna volia nu sunt in stare a luminá poporulu, care iar ascultá cu anima invapaiata; — eu credu ca fiecare romanu adeveratu simte in anim'a s'a o datorintia plantata de unu ce mai inaltu facie cu natiunea s'a, cu catu nu debue se fie acésta datorintia mai grea pe anima preotiloru, pe care noi ei numimu parinti? — (Capetulu va urmá.)

Viena, 3. Noembro. Cea mai mare povtate de aici e kьltoria Mai. Sale dntepьтесеi дп incьла портцесь Madeira дп апсєлэ Афричєй. — „Вієп. Z“ аскріє каєса кьлторієй зпєі тсє червікóсє, пєптрє а кьрєй вїндєкарє прєогє іарпз сє рєтпъ аколò. — Маї. Са Дмператлєл вє пєтрєчє пє М, Са Дмпьрттєоа ппъ ла Трієотлє. —

Denzmiriє сьпрємілорл коміті (Göispani) пєптрє Țngaria ащ єшітл; маї тотл графї шї баронї сє афл дп каплл фостелорл комітатє. Дптрє ачєштїа дп Țngvar е Габрієл де Лонїаї, дп комітатлл Арадллє Іоанл де Бохлє, дп Біхор Коломан де Тїсса, карє дпєз дп жьрналл сє лєплдл де прїмірєа дензмїрєї. Дп Сатшмарє гр. Цєорцїє Каролї, дп Țгочєа Мєлхїор де Лонїаї, дп

Chanad Цєорцїє Жївора зпл адвокатл лїбералл; дп Марторошл Іосїф де Ман, зпл ромпнл; дп комїт. Стрігонлєлї Ем. Са Прїпчїнєлє прїматє кардїналл; шї Сїмєон бар. де Сїна дп комїтатлл Țрепчїнл шчл. Пєптрє комїтатєлє дїн Воїводїнл дпєз пз сє дєпнзмїрл, фїїндкл, деакл попорлл де аколò пз вє врєа нїчї дєкьт а сє дпкорпора кь Țngaria, нїмє пл'л вє сїдї кь пьтєрєа; деа-чєєа рєтасє дензмїрєа ппъ дпъ отьржрє.

Сєнаторлл импєріалл Цєорцє де Маїлатл е дензмїтл Камєрарїл рєцєскл (Tave nicorum regalium magister) ad. ждє дє апєлациєнє ал чєтлцїлорл лїберє кь дрєнтлл тавєрнїкалл шї локцїлторл дє Палатїнл, кьндл сє дєпьртєзл ачєста зндєвє. Дє консіл. гьвєрнїалл Локцїлторл дє прєшєдїнтє е бар. Павл де Sennyei. 3 баронї импєріалї: гр. Франц Zixi де зшєрїє (Janitor), гр. Цєорцїє Андрашї де маїстрл пїчєрна, гр. Іоан Баркоцї маїстрл дє кьртєа дмпьрттєскл. Гр. Каролї шї Адол. Пронаї сьнтл дензмїтл дє пьзїторїї корòнєї, (Coronae Custodes.)— Магіарїї арістократї сє афл мьлцшїцї кь кончєсієнїлє чєлє пòчє; єї сє дпкòрдл а сє попларїса адлзгндл кь акьт трєвжє сь пьїє зптрлл а дмплїнї импєратївєрє трєвзїндє шї лїнсє алє импєрїаллї.—Сє аштєптл кь шарє сєтє дєтєрмінарєа вєсєї фьндамєнталє дє алєдєрє ла дієтл чє е сь сє факл дп Стрігонл, зндє шї магіарїї ардєлєнї дшї цїптòзл окїл, кь сшєрандє, кь отьржрєа дє аколò вє шєрвї шї пєптрє Ардєалл дє порпъ, фадл кь чєлєпрєчєсє дп ап. 1848 дпъ зпїєнє. —

Cronica straina

ЦЕАРА РОМЪНЕАСКЪ шї МОЛДАВІА.

Бькьрєшті. Атлтл дпайнтє кьтл шї дпъ сòсїрєа Домпнлл дєла Константїнополє сє вòрбїа мьлтл, кь кьлтòрїа ачєста сє фачє кь ськòпрї марї; акьт пьвлїкл шї „Banderer,“ кь дп чєркьрїлє дєтєтòрє дє тонл сє вòрєштє ка фантл, кь Пòрта а прòпсчл Домпнлл Прїпчїпатєлорл Țпїтє кь окасїєнєа прєсєпцїєї лї дп Стамьлл о алїанцл офєнсївл шї дєф. шї ачєста о ащ шї дпкєїєтл. Домпнлл сє афл вєсєлл шї дєплїнл мьлцшїтл дпъ ачєстл кьлтòрїє; прїмірєа лї дп капїталл фл дпзїтòрє.—Дпурьмьтлл дє 5 мїліòнє вòтатл дє камєрл пєптрє армарєа дьрєї пшєштє кь памї цїтантїчї ла дпкєїєрє шї сьтєлє ськьрїсє вòрл дптрєчє прєстє сьтєа вòтатл, афарл дє офрандєлє офєрїтє гратїсчл. Прївациї дпкь іащ партє ла прòвїсїєнєа дєрєї; зпл сїпгьрл вòїєрїє СаваЕвангєліє с'а апромїсчл кь пє апьлл пòж вòр фї кь тотлїл гата дòвл ватєрїї дє тьнєрї (12 вькьцї) ка дарл дєла сїнє пєптрє патриє. Ентлсїасмїл пєптрє вїпєлє комьнл крєштє, шї ромпнлл сє дпалцл дп тòтє чєркьрїлє ла о матьрїтатє дє пацїєнє європєанл рєкьпòскьтл дє сьвєранл, штїїндл пшї дпъ спїрїтлл тїмпнллї. —

Фадл кь конфєрїєцєлє дє Варшòвїа, дп карє сє крєдє кь Авєстріа сє дпвòї дп фавòрєа Рьсїєї ла рєвїсїєнєа трактатлл дїн Парїсчл дїн 1856 дп каєса ориєнтллї, ка сєї рєтпътл тпъ лїберл дє а'шї контїнєа полїтїка ла Марєа пєагрл (пз шї ла Дьнєрє?) пз прєа пòртл фрїкл нїмє дє врє лл рєсьлатл кь ськчєсчл. — Кь тòтє зчєстєа сє аштєаутл кь шарє пєдзтєрїрє дпфїїндарєа зпєї акадємії счїєнтїфїчє, карє ла ор чє касч сє рєтпътл дєтєтòрє дє тонл шї кьт аї зїчє зпл чєптрє алл фачєндєлорл солїдарє а лє патриòдїлорл, — кїарл шї дп каєсрї пєпрєкалєлатє, — кьт сєрвї дє чєптрлл оперьчлнїлорл шї а дпкòрдлрїлорл магіарє акадєміа лорл дїн Пєста, дє зндє сє пьртарл фьрпєлє тьтлрòрл стьрлрїлорл вьзжтє ппъ азї пє сьнтл тпъ дпсє тотлшї кь дпфлзїндл дє сьвєранл. Ньмаї аїчї сє пз сє факл ашларє; чї тїкл шї марє сє жєртфòсчл. —

Фадл кь планєлє импєрїаллї авєстріакл дє а рєстазрє аьтòпòшіа зпгьрєскл шї а прòвєдє тòтє дьрїлє лї кь констїтлцїєнлї, сє дптрєаьтл мьлтл чєї дєпартє вьзлторї, óрє дпъ нашї ачєстїа пз вє зрєта шї дмплїнїрєа апромїсїєнїлорл фькьтє дїн партєа магіарїлорл, кь вòрл пьнє пє пїчòрл ла вр'ò 3—400 мїл дє комьватарцї, кь карїї вòрл опєра дп Ориєнтл, зндє шї ащ прєтїєсїєнїлє кь дрєнтллї історїкл — чє лї сє рєкьпòсчл — сшрє а сє льцї ппъ ла Марєа пєгрл, дпъ кьт о маї зїсє шї пє фадл к. Заї маї астьрїмьтларл, — пє кьндл дє алтл партє — сє вє пшї шї дп Італїа сшрє а сє комьватє прїпчїєнлл пациòналїтлцїї шї алл вòтлл зпївєрєалл, пє карє пз лз маї потл сьфєрї алїацїї пòрдїчї, ка сє іає арїпї шї маї марї дп контра сєкьрїтлцїї дрєнтллї історїкл, паладїєлл арістократїєї шї алл пьтєрїлорл пòрдїчє. Кїарл шї зпгарòманїї каьтл сє дпцєпькє акьт шї сь шї вазл дє апєрарєа вєтрєї салє.—Țпїї зїкл, кь магіарїї чєї лїбералї, єї вòрл фї чєї дїнтлї, карїї дшї вòрл вьрєса сьпцєлє пєптрє сьгьрлмарєа лївєртлцїї італїєдїлорл, фїїндкл єї пьмаї ппъ атлпчї сьнтл лїбералї, ппъ кьндл шї ащ трасчл жарьл ла óла лорл. —

Дп зїєа сòсїрєї Домпнллї гьвєрнїалл Сьрдинїєї длл дєкорл кь ордїнєа Сьнт. Маврїчє шї Сьнт. Лазар кл. І. — Рєцєлє Сьрдинїєї дшї маї арьтасє марєа сє мьлцшїрє шї кь акрєдїтарєа

